

Inspektion av Kriminalvården, anstalten Ljustadalen den 23 och 24 maj 2014

Vid inspektionen kom det fram att anstalten Ljustadalen regelmässigt kroppsvisiterar besökare. Åtgärden föregås inte av ett särskilt beslut fattas i det enskilda fallet. ChefsJO uppmanar Kriminalvården att säkerställa att en individuell prövning om behov av kroppsvisitation sker i samband med besök. Detta för att undvika en tillämpning som i praktiken innebär en allmän inpasseringskontroll. ChefsJO anser vidare att det måste finnas möjlighet för anstalten att vid behov kunna avskilja en intagen i ett för ändamålet anpassat utrymme i anstalten i stället för att transportera den intagne till häktet Saltvik. Kriminalvården bör därför överväga att inrätta ett särskilt avskildhetsrum i anstalten.

Inledning

På uppdrag av chefsjustitieombudsmannen Elisabet Fura genomförde enhetschefen Gunilla Bergerén, tillsammans med föredraganden Eva Fridén (protokollförare), en inspektion av Kriminalvården, anstalten Ljustadalen, den 23 och 24 maj 2014.

Inspektionen är en del av JO:s uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (national preventive mechanism, NPM) enligt det fakultativa (frivilliga) protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att verksamheten presenterades av anstaltschefen kriminalvårdsinspektören Mariana Sundkvist och kriminalvårdaren med särskild uppgift ledning, Carolina Backlund. Därefter visades anstaltsens lokaler vid en rundvandring och samtal fördes med sex intagna samt med tre kriminalvårdstjänstemän. Inspektionen avslutades med en genomgång av iakttagelserna med kriminalvårdarna Carolina Backlund och Hans Frisk.

Protokollet innehåller avslutningsvis uttalanden av chefsjustitieombudsmannen Elisabet Fura.

lakttagelser m.m. under inspektionen

Organisation m.m.

Anstalten Ljustadalen ingår i verksamhetsområdet Sundsvall, där även häktet Östersund, frivården Härnösand, frivården Sundsvall och frivården Östersund ingår. Anstalten öppnades 1992 och var fram till 1996 en anstalt med platser för både män och kvinnor.

Sedan 1996 är Ljustadalen en anstalt för kvinnor med 20 platser i säkerhetsklass 3. Anstalten har kapacitet för ytterligare fem platser, vilka skapas genom dubbelbeläggning av bostadsrum. Dubbelbeläggning inträffar några gånger per år. Intagna med spädbarn upp till 1–2 år, kan placeras i anstalten tillsammans med sitt barn. En förutsättning för en sådan placering är att den sker i samråd med socialtjänsten. Det händer någon gång per år att en intagen har barn med sig under verkställigheten. Anstalten tar emot intagna med såväl korta som längre straff. En del intagna placeras i anstalten under den senare delen av verkställighetstiden som en del av utslussningen. Många intagna har missbruks- och beroendeproblematik. Drogkontroller genomförs regelbundet.

Vid inspektionstillfället var 13 kvinnor intagna i anstalten. Samtliga intagna var bosatta söder om Gävle. Under år 2013 och 2014 har den genomsnittliga beläggningen varit 15,7 intagna.

Samtliga personer som passerar in i anstalten ska kroppsvisiteras. Syftet med kontrollen är att söka efter otillåtna föremål. Kontrollen kan ske med metalldetektor och ibland med narkotikahund. Vid ankomst till anstalten kroppsvisiterades JO:s personal båda inspektionsdagarna.

Bemanning och bemötande

Anstalten har 14,5 anställda, varav tio är kriminalvårdare. Sex vårdare har schemalagd arbetstid på dagen och fyra på natten. Av de anställda är 73 procent kvinnor. Samtliga kriminalvårdare som arbetar dagtid har uppdrag som kontaktperson till intagna och utarbetar verkställighetsplaner för dem.

Morgonmöten hålls dagligen. Dagtid varierar bemanningen mellan två och fyra kriminalvårdare.

Två personer är i tjänst på natten, varav en sovande. Det förekommer inget ensamarbete gentemot intagna i anstalten. När bostadsrum öppnas arbetar personalen tillsammans. På natten sker ingen rondering. Bostadsavdelningen är låst mellan kl. 22.00 och 7.00 på vardagar och mellan kl. 22.00 och kl. 8.00 på helger.

Under 2013 och 2014 har två incidenter om hot och våld rapporterats i ISAP (Kriminalvårdens incidentrapporteringsystem).

Närvarokontroll av de intagna sker fem gånger per dag. Därutöver sker dagliga visitationer av bostadsrum, riktade visitationer och sysselsättningskontroller flera gånger per dag.

Efter en visitation av bostadsrum meddelas den intagne, muntligt eller skriftligt på en ”post-it” lapp om något tagits ut ur rummet.

Flera intagna uppgav vid de samtal som fördes med JO:s medarbetare att personalens bemötande generellt är bra. Några vårdare har ett fantastiskt bemötande, men det förekommer också vårdare som har en ”översittarattityd”. Personalen som helhet upplevs som oengagerad och passiv. Flera intagna tyckte att de fick olika svar på samma fråga av personalen. Detta bidrog till att en osäkerhet infann sig bland de intagna om vilka regler som gäller i anstalten. Vidare upplevde de att olika regler gäller för olika intagna.

De intagna ansåg vidare att personalen tillbringar för lite tid tillsammans med dem, ofta endast en stund på kvällen och aldrig efter inlåsning på avdelningen. De intagna är utlämnade åt varandra. Flera uppgav att de känner sig otrygga, särskilt efter inlåsning på avdelningen. De intagna är uppdelade i olika konstellationer och flera av dem är rädda för några av de medintagna. En del intagna uppgav att det förekommer trakasserier mellan intagna. Det pågår mycket ”skitprat” som personalen inte ser. De intagna ansåg att elakheterna mellan intagna skulle minska om personalen kunde vara mer närvarande bland dem.

Vidare upplevde de intagna att det är svårt att under dagtid få kontakt med personalen. De sitter i sina arbetsrum i den låsta vårdarkorridoren. Dörrarna till personalutrymmena är försedda med fönster. För några veckor sedan täcktes fönstren över med svart plastfilm och det går inte längre att se in i korridoren. När intagna knackar på dörren så kommer inte någon och öppnar fast de vet att personalen finns på plats. I de fall personalen öppnar svarar de oftast att ”de inte har tid...” Det är nästan omöjligt att få hjälp direkt. Några intagna uttryckte att det är personalen som sitter inlåst i personalutrymmena och att de intagna är utelåsta.

Övriga frågor som intagna tog upp i de enskilda samtalen med JO:s medarbetare var bl.a. anstaltens rutiner för hanteringen av sekretessbelagda uppgifter, ovärdig behandling vid vistelse utanför anstalten under Kriminalvårdens övervakning samt avsaknaden av information om ändrad tid för sista närvarokontrollen på kvällen.

Inskrivning och information om rättigheter

Inför anstaltsvistelsen skickar frivården information till den som ska verkställa ett fängelsestraff. Vid ankomst till anstalten, som oftast sker genom egen inställelse, tas den intagne emot av två vårdare. En identitetskontroll görs och därefter sker visitation, suicidscreening och urinprovtagning. Den intagne får möjlighet att ringa ett ankomstsamtal. Den intagnes tillhörigheter lämnas i provtagningsrummet och nattpersonalen tar sedan hand om sakerna. Personalen håller

ett samtal där man bl.a. går igenom ordningsregler och brandrutiner. Vid behov anlitas tolk för att gå igenom ordningsreglerna. Reglerna finns också i en pärm i varje bostadsrum, dock endast på svenska. Därefter görs en rundvandring i anstalten och bostadsrum tilldelas. Varje intagen får en kontaktperson inom några dagar efter ankomsten till anstalten.

Vid samtal med intagna uppgav flera av dem att de hade fått ett brev med information inför anstaltsvistelsen. Några uppgifter i brevet var felaktiga, t.ex. upplystes de om att egna kläder inte får bäras i anstalten. Det visade sig när de kom till anstalten att nästan alla intagna bär egna kläder. De som hade ringt till anstalten inför verkställigheten hade då fått reda på att det är tillåtet att ha egna kläder på sig.

Flera intagna upplevde att personalen var stressad och arrogant vid inskrivningen. Bland annat kroppsvisitationen och urinprovtagningen beskrevs som mycket jobbig och ovärdig. De uppgav vidare att en del hade fått kontaktperson några dagar efter inskrivningen och för andra hade det dröjt upp till en månad innan de fått en kontaktperson. Flera intagna upplevde att de inte hade fått någon information om ordningsregler och tider att passa. Detta medförde att de var tvungna att fråga andra intagna om vad som gäller i anstalten. Det framfördes också att det förväntades att intagna skulle informera de nyinskrivna. Ordningsreglerna uppdateras inte och anstalten informerar inte om förändringar.

Bostadsrum, gemensamma utrymmen och kost

I anstalten finns en avdelning med två korridorer med tio bostadsrum per korridor. Intagnas förnamn är uppsatta på bostadsrummets dörrar. Det finns toalett och handfat på rummen och övrig standardutrustning samt gemensamma duschar och tvättmaskiner i korridorerna. De intagna har egen nyckel till sina bostadsrum och de uppmanas att låsa sina rum.

På avdelningen finns gemensamhetsutrymmen med soffgrupper och tv-apparater, två telefonhytter, ett pentry och ett hobbyrum. Alla måltider intas i matsalen. Lunch serveras kl. 12.00 och middag serveras kl. 16.30.

De intagna var nöjda med bostads- och gemensamhetsutrymmena. Några intagna uppgav att det hade varit svårt att få specialkost.

Vistelse i avskildhet

Anstalten har inget rum för att placera en intagen i avskildhet. Tidigare fanns ett utrymme, som kan beskrivas som ett mindre förråd utan fönster, som användes för placering i avskildhet. Rummet finns i personalens administrativa korridor. För ett år sedan togs detta utrymme ur bruk efter beslut av region Nord, eftersom det inte var lämpligt från placerings- och utformningssynpunkt. När en intagen blir avskildhetsplacerad transporteras hon numera till häktet Saltvik. Det är ungefär 30 km mellan Sundsvall och Saltvik.

Möjlighet till daglig utomhusvistelse

Anstalten ligger i ett villaområde strax utanför Sundsvall. Under fritiden kan intagna vistas utomhus på anstaltsområdet. Det finns grönområden kring anstaltsbyggnaden med bl.a. en promenadslina, planteringar, ett växthus och bodar för verktyg. Ett trädgårdsstaket kommer att sättas upp i syfte att markera området som hör till anstalten. Rökning är tillåten utomhus under fritid.

Kontakt med omvärlden

Intagnas försändelser granskas av kriminalvårdsinspektören och vårdaren med särskild uppgift ledning. Vid granskning stämplas alltid de försändelser som undersökts närmare och fylls i med de åtgärder som genomförts samt undertecknas. Post till intagna meddelas på anslagstavlan i dagrummet. Posten hämtas i centralvakten. I anstaltens ordningsregler anges att all post förutom myndighetspost öppnas av personalen med den intagne närvarande. Vid inspektionen kom det fram att granskningsrutinerna hade förändrats sedan några dagar tillbaka. Den nya rutinen innebär att den intagne får öppna posten i närvaro av personal.

De intagna får ringa telefonsamtal på sin fritid. Det krävs inget telefontillstånd. Region Nord planerar att införa INTIK-systemet på anstalten efter sommaren. Det finns ingen brottsoffersluss (BOS) i anstalten. Intagna uppgav att det är bra telefonmöjligheter och att det fungerar tillfredsställande att komma överens om telefonerna.

Det finns inga besöksrum i anstalten. Besökare till intagna vistas inne på avdelningen, i den intagnes bostadsrum, på helger kl. 13.00–16.00. Bevakade besök genomförs på vardagar samma tid i konferensrummet i anstaltens administrativa del.

Flera intagna uppgav att de inte får besök, bl.a. på grund av att anstalten ligger långt hemifrån. Några intagna upplevde det som integritetskränkande när andra intagna hade besök, eftersom besökarna ofta vistades i de gemensamma utrymna. De ville därför veta när intagna skulle få besök för att då kunna hålla sig undan på sina rum.

Flera intagna ansåg att anstalten borde ha bättre besöksmöjligheter. Några intagna upplevde besökstiderna kl. 13–16 som rigida, bl.a. med tanke på att familjerna i många fall bor i södra Sverige och har lång restid. Det kan även uppstå förseningar med t.ex. tåg och flyg, som gör att besökare kommer till anstalten när kort tid återstår av besökstiden.

Sysselsättning och aktiviteter

Intagna, med undantag av pensionärer, har sysselsättningsplikt kl. 8.30–12.00 och 12.45–16.15. Pensionärer erbjuds viss sysselsättning.

I anstalten finns arbetsuppgifter såsom köksarbete, tvätt, lokalvård och arbete utomhus. Andra former av sysselsättning är arbete i terapin med bl.a. monte-

rings- och förpackningsarbete, studier i Lärcentrum och deltagande i Kriminalvårdens påverkansprogram. Vid inspektionstillfället var samtliga intagna i sysselsättning.

Lärcentrum har en verksamhet där fyra till sex elever deltar i individuella studieprogram. En lärare undervisar i anstaltens lärcentrum och tillhör organisatoriskt region Nord. De flesta studerar på grundskole- och gymnasial nivå. Även svenska för invandrare samt läs- och skrivträning erbjuds.

Anstalten samarbetar också med Arbetsförmedlingen (AF). En kontaktperson från AF kommer till anstalten en gång i veckan. AF genomför modulutbildningar i anstalten som syftar till att intagna lättare ska kunna återgå i arbete vid frigivning. Ett utbildningsföretag har sedan augusti/september 2012 AF:s uppdrag att löpande genomföra en 16 veckor lång storköksutbildning i anstalten. Elevantalet har varit vikande och lärarsituationen har inte fungerat helt tillfredsställande. Vid inspektionen deltog två intagna i storköksutbildningen.

Intagna har möjlighet att delta i olika behandlingsprogram. Frivården Härnösand ansvarar för programmet VINN. Det är ett behandlingsprogram som genomförs i samtalsgrupper.

På fritiden kan intagna använda motionsrum, bastu, hobbyrum, tv och sällskapsspel samt promenadslangan utomhus. Anstalten har också en yoga-instruktör. Bibliotekspersonal kommer till anstalten med böcker en gång i månaden. En batikinstruktör kommer en gång i månaden. Kioskvaror delas ut en gång i veckan efter beställning.

En präst besöker anstalten en gång i veckan och en imam finns att tillgå. Vid behov kan spansktalande nunnor komma på besök.

Vid samtal med både intagna och personal framkom att genomförandet av programmet VINN under våren hade orsakat mycket upprörda känslor bland deltagarna. Någon intagen ifrågasatte också lämpligheten i att ha ett grupprogram i en anstalt med endast 12–15 intagna. VINN innebär att man berättar personliga saker i grupp. Efter varje programtillfälle har deltagarna varit utlämnade att vistas tillsammans med varandra i en begränsad miljö. Det finns en risk för att intagna använder uppgifter de har hört i gruppsamtalen för att förminska en intagen och som påtryckningsmedel i olika avseenden. Både intagna och personal hade önskat insatser av psykolog i samband med programmets genomförande.

Intagna uppgav vidare att det är frustrerande när verktyg och maskiner som används i sysselsättningen inte repareras inom rimlig tid. Till exempel har gräsklipparen varit trasig sedan ett år tillbaka och bevakningsanordningen utomhus fungerar inte. I gymmet har löpbandet varit trasigt i en månad.

Hälso- och sjukvård

Anstalten har en halvtidsanställd sjuksköterska som arbetar två och en halv dag i veckan. En somatisk läkare och en psykiatriker tjänstgör en gång i månaden och vid behov.

Inför anstaltsvistelsen ska intagna ha fått ett informationsbrev hemsänt. I brevet upplyser Kriminalvården om att det är lämpligt att ta med egna mediciner som täcker behovet för 14 dagar. Enligt sjuksköterskan brukar det fungera bra. Personalen informerar sjuksköterskan när en intagen har anlänt och hon erbjuder ett ankomstsamtal ganska omgående. Intagna som vill träffa sjukvården kan fylla i en blankett och lämna den i brevlådan utanför mottagningen, men oftast knackar den intagne på mottagningsdörren för att bestämma en tid för besök. Vårdcentralen i närheten tar emot intagna vid behov.

Samtliga intagna som JO:s personal samtalade med uppgav att det är lätt att komma i kontakt med sjuksköterskan och läkaren. Flera intagna önskade psykologkontakt.

Avslutande genomgång

JO:s medarbetare gick igenom iakttagelserna m.m. från inspektionen.

Anstalten anförde bl.a. följande. Intagna upplever ofta inskrivningssituationen som svår. Utsattheten innebär bl.a. att den intagne har svårt att ta till sig den information om rättigheter m.m. som personalen ger. Därför sker ytterligare en genomgång av ordningsreglerna m.m. av annan personal dagen efter inskrivningen. Dessutom finns bl.a. ordningsreglerna i en pärm i varje bostadsrum, så att den intagne kan gå igenom dem vid ett senare tillfälle. Däremot framgår det inte av ordningsreglerna när de senast uppdaterades. Det finns ingen dokumenterad inskrivningsrutin som personalen följer. Anstalten har oftast någon intagen som är bosatt i Norrland, men flertalet är bosatta söderut.

Carolina Backlund upplyste om att det var ett medvetet val att inte informera de intagna om den nyligen ändrade rutinen för inlåsning. Syftet var att se om något oväntat skulle inträffa, vilket det inte gjorde.

Beskrivningen av de intagnas upplevelser av otrygghet på avdelningen efter inlåsning är viktig för ledningen att ta till sig liksom de intagnas upplevelser av dåligt bemötande och behandling av några i personalen. Eftersom en stor del av arbetet för personalen innebär att utöva kontroll på olika sätt tar detta mycket av de samlade resurserna och samvaron med de intagna blir därför begränsad. Anstalten är en liten enhet och därför ligger ett stort ansvar på kontaktpersonerna. Vårdarna ska under dagtid också sköta andra arbetsuppgifter t.ex. anlita tolk, upprätta verkställighetsplaner och sköta kontakter med socialtjänsten. Därför kan vårdarna endast vara ute bland intagna i mån av tid.

Hans Frisk berättade att de intagna är i stort behov av hjälp avseende sin sociala situation t.ex. olika kontakter med myndigheter rörande omhändertagna barn. Att vara behjälplig i sådana situationer är tidskrävande.

Carolina Backlund uppgav att kontaktmannasamtal ibland hålls i personalutrymmena. Det vore önskvärt med fler rum för sådana aktiviteter i de gemensamma utrymmena. Mörkläggningsfilmen på fönsterglasen i dörrarna till personalutrymmena sattes upp för några veckor sedan i syfte att öka integriteten för de intagna som befinner sig därinne.

Hans Frisk uppgav att den dynamiska säkerheten är relativt god och att personalen är medveten om de konflikter som existerar. De är dock få anställda vårdare och bl.a. på grund av detta finns behov av ett utrymme i anstalten som kan användas för avskilja intagna. Det skulle öka säkerheten för samtliga, såväl personal som intagna. När ett beslut om avskiljande fattas ska den intagne transporteras till häktet Saltvik. Det händer att förutsättningarna för ett avskiljande kan ha förändrats redan vid inledningsskedet av transporten. Är det då rimligt att slutföra transporten till Saltvik? Hans Frisk uppgav att en separat besöksavdelning vore välbehövlig, men för närvarande finns inga sådana planer.

Det fanns tidigare en produktionsledare på heltid, men tjänsten drogs in. Numera ansvarar produktionsledaren i anstalten Saltvik för terapin i anstalten och övriga uppgifter har fördelats på befintlig personal. Förändringen är påtaglig, eftersom vårdarna har begränsade möjligheter och tid att avsätta för sysselsättningen. De har inte heller den kunskap som ibland krävs för t.ex. reparation av olika maskiner.

Det hade varit önskvärt om intagna hade haft tillgång till en psykolog efter genomförda gruppsamtal i programmet VINN i våras, men det finns inte resurser för det. Vårdarna försöker göra så gott de kan i samtal, men de är inte utbildade psykologer.

Vid protokollet

Eva Fridén

Justerat den 3 december 2013

Gunilla Bergerén

Uttalanden med anledning av inspektionen

Allmänt om placering, besök m.m.

Vad som kommit fram vid inspektionen ger mig anledning att uttala följande:

Som jag tidigare uttalat är det angeläget att Kriminalvården vid överväganden i fråga om anstaltsplacering gör en noggrann bedömning av den intagnes behov och om placeringen i sig kan få negativa följder för den intagne. Vid placering i anstalten Ljustadalen är detta särskilt viktigt, eftersom det inte finns möjligheter till differentiering av de intagna under vistelsen där (jfr dnr 2768-2013).

Av protokollet framgår att anstalten tar emot kvinnor som verkställer såväl korta som längre påföljder. Vid tidpunkten för inspektionen fanns kvinnor som avtjänade straff från en månad upp till tre år. Även åldersspannet hos de intagna var olika alltifrån unga kvinnor till ålderspensionärer. Behoven hos de intagna är således mycket varierande. Jag vill i sammanhanget påminna om 1 kap. 4 § fängelselagen (2010:610) där det anges att varje intagen ska bemötas med respekt för sitt människovärde och med förståelse för de särskilda svårigheter som är förenade med frihetsberövandet. Den beskrivning som intagna ger om personalens tillgänglighet och bemötande behöver uppmärksammas av ledningen för anstalten, så att de intagnas behov kan mötas på ett bättre sätt.

Jag noterar också att samtliga som var placerade i anstalten vid inspektionen var bosatta söder om Gävle. En placering långt från hemorten bidrar till att kontakten med omvärlden i form av besök och genomförande av permissionsresor försvåras. Till detta kommer att eventuella besök genomförs i bostadsrum eller i de gemensamma lokalerna. Med hänsyn till den begränsade yta som finns tillgänglig i anstalten Ljustadalen kan det ifrågasättas om det är lämpligt att besökare vistas inne i anstaltens gemensamhetsutrymmen för intagna. Detta av integritets- och säkerhetsskäl avseende såväl intagna som besökare.

Vid inspektionen upplystes JO:s medarbetare om att samtliga besökare kroppsvisiteras. JO:s medarbetare genomgick en kroppsvisitation båda dagarna vid ankomst till anstalten. Anstalten hade inte fattat något särskilt beslut rörande JO:s medarbetare. I stället hänvisade anstalten till ”den allmänna kontroll” som anstalten tillämpar. Av inhämtade handlingar framgår att anstalten Ljustadalen inte omfattas av något beslut om allmän inpasseringskontroll (bilaga 5). I några beslut om besökstillstånd som anstalten har fattat, och som JO har tagit del av, anges inte att besökaren kan bli föremål för kroppsvisitation. Av den s.k. samtyckesblanketten, som utgör ett underlag till beslut om besökstillstånd, framgår en upplysning om att besökare kan behöva genomgå en kroppsvisitation eller en ytlig kroppsbesiktning. Jag vill med anledning av detta uppmana Kriminalvården att säkerställa att en individuell prövning om behov av kroppsvisitation sker i samband med besök i anstalten. Detta för att undvika en tillämpning som i praktiken innebär en allmän inpasseringskontroll.

Information till intagna, sysselsättning m.m.

I fråga om informationen till intagna vill jag påminna om vad jag tidigare uttalat om vikten av att säkerställa att information om rättigheter och skyldigheter samt om regler och rutiner i anstalten kommer alla till del. Att intagna i anstalten hävdar att så inte skett är otillfredsställande. Det är anstaltens ansvar att informationen förmedlas till intagna och att den information som förmedlas är korrekt (jfr dnr 3198-2012, 2767-2013 och 4765-2013).

Det har också kommit fram att det inte finns skriftliga rutiner för inskrivning av intagna, att det inte finns skriftliga rutiner för när och hur uppdateringar av anstaltens ordningsregler görs m.m. Avsaknaden av skriftliga rutiner försvårar ett enhetligt arbetssätt, förutsägbarhet och enhetlig behandling av intagna i likartade situationer.

I fråga om genomförandet av programverksamhet, såsom gruppsamtal (VINN) vill jag framhålla följande. Vid planeringen av program som ska genomföras är det viktigt att planera för och avsätta resurser som kan behövas för deltagarna efter genomfört program. Att inte ha en beredskap och inte följa upp vilka processer som programledarna har satt igång bland intagna är olämpligt och oansvarigt.

Tvångsåtgärder

Anstalten Ljustadalen har inte något rum för placering i avskildhet i anstalten. Enligt den rutin som beskrivs i protokollet transporteras en avskild intagen till häktet Saltvik. Det framstår som en klar olägenhet att anstalten inte har ett rum för avskildhetsplacering. Utifrån vad som framkommit vid inspektionen kan ifrågasättas om det är rimligt att alltid transportera intagna till häktet Saltvik när behov av avskiljning uppstår. Kriminalvården bör därför överväga att inrätta ett särskilt avskildhetsrum.

För övrigt föranleder vad som framkommit vid inspektionen inte några ytterligare åtgärder eller uttalanden från min sida.

Elisabet Fura

2014-12-03